

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

V Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия).

III ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ, 19 ОКТОМВРИЙ 1887 ГОДИНА.

(Отворено въ 1½ часа послѣ пладнѣ, подъ предсѣдателството на г-на Д. Тончева).

Предсѣд.: Засѣданието се отваря. Ще се чете списъка на г-да представителитѣ.

Секр. Д-ръ Стояновичъ: (Чете списъка). Отсутствуватъ: Бръсто Великовъ, Янаки Нейковичъ, Ив. Цанковъ, Ив. Златаровъ, Костаки Ставриди, Георги Живковъ, Риза Бей, Иванъ Ивановъ, Норманъ Ивановъ, Шербетчи Халилаа, Исмаилъ Шахинларли, Д. Грековъ, Георги Антоновъ, Т. Иванчовъ, Давидовъ, Д-ръ Михайловъ, Д. Марковъ, Никола Шивачовъ, Ст. Стамболовъ, Ив. Буйковъ, Ганчо Тодоровъ, Д. Петковъ, Д-ръ Странски, Стаю Раненовъ, Дим. Митовъ, Стоянъ Срѣдевъ, Хр. Велевъ, Петръ Мецовъ, Ненко Вълчовъ, Дим. Стояновъ, Григоръ Начевичъ, Б. Стоиловъ, Еминъ Моамеледжи, Хр. Ивановъ, Мутишъ Мустафовъ, Норманъ Симеоновъ, Ив. Стояновъ, Филипъ Цаневъ, Лазъ Хасанъ Мустафовъ, Алеко Семизовъ, Т. А. Божиновъ, Маринъ Коновъ, Радой Георгиевъ, Божиля Недѣлковъ, Найденъ Беневъ, Никола Странски, Хр. Дюкмеджиевъ, Георги Чолаковъ, Б. Калчовъ, Герчо Ранчовъ, Илиа Маджаровъ, Х. Шемединъ Латифовъ, Юсуфъ Х. Мустафовъ, Марко Георгиевъ, Ахмедъ Мюфтиоглу, Замакъ Исмаиловъ, Петко Вълчаровъ, Ник. Стоименовъ, Галибъ Х. Еминовъ, Ради Ени-Базаловъ, Петръ Чаушовъ, Ангелъ Радевъ, Тома Цеговъ Зайковъ, Стоянъ Манчовъ, Ив. Стамболовъ, Хр. Велизаровъ, Хр. Енчовъ, Ст. Ив. Цивкио, Димитръ Златевъ, Пенчо Шиваровъ, Д-ръ Стефановъ, Желѣзко Петковъ, Т. Станчовъ, Стеф. Димитровъ, Филипъ Смилядовъ, Д-ръ Я. Геровъ, Кота Кафеджийски.

Предсѣд.: Отъ 250 д. представители въ днешното засѣдание присѣдствуватъ 173, а отсутствуватъ 77. Има изискуемто число споредъ чл. 17 отъ правилника, за да може да се пристѣпни къмъ разгледване положенитѣ на дневенъ редъ въпроси, като се прочете по-напредъ съкратения протоколъ отъ миналото засѣдание, за да се направатъ върху него нѣкои забѣлѣжки отъ г-да представителитѣ.

Секр. Д-ръ Стояновичъ: (Чете протокола отъ II-о засѣдание на 16 Октомврий).

Предсѣд.: Има ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да направятъ нѣкои забѣлѣжки върху прочетения протоколъ? (Нѣма). Значи, приема се. На дневенъ редъ г-да имаме предложението на г-на Коцова за да положатъ кѣтва ония представители, които не сж се кѣтли, доклада по отговора на тронното слово, избирание комиссия за докладване прошения, доклада на комиссията по провѣрките на изборитѣ и избирание комиссия за преглѣждане на вътрѣшния правилникъ. И тъй, ще пристѣпимъ къмъ първия въпросъ. Ония г-да представители, които не сж се закѣтли, да заповѣдатъ да се закѣлнатъ. Да дойде Св. Караджовъ да ги поведе подъ кѣтва.

Ив. Цанковъ: Желая да знаа, кой свѣщенникъ ще поведе подъ кѣтва представителитѣ, има ли разрѣшение отъ неговия началникъ.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Преди да извърша оня актъ, който се изисква отъ 131 чл. на Конституцията ни, считамъ се задълженъ да дамъ нѣкакви разяснения на почитаемото събрание, и го моля да има добрината да ме изслуша и ако то оцѣни моитѣ думи, нека даде вужната справедливостъ. Чл. 131 отъ Конституцията гласи: (Чете):

«113. Предъ отварянието на Събранието, вситѣ му членове въ едно време, споредъ обрядитѣ на вѣрата си, даватъ тая кѣтва:

«Кѣлнж се во име единаго Бога да пази и да брани Конституцията, и, при извършванието на длѣжноститѣ си въ това Събрание, да имамъ единичко предъ очи, общото благо на народа и на Бнязя, колкото ми стига разумътъ и съвѣстѣта, Богъ да ми е на помощъ. Аминъ».

Привличамъ, г-да представители Вашето внимание върху тая алинея или членъ, въ който се казва: «споредъ обрядитѣ на вѣрата си». Тѣй като ние имаме православна вѣра, трѣба да се придържаме къмъ обрядитѣ и. Трѣба да се придържаме, казвамъ, защото въ най критическия времена тя е дошла на наша помощ. Всички г-да представители знаете това нѣщо, и счетохъ за нужно да Ви го напомня именно защото го знаете. Тѣй като каноническия правила, 13-о правило отъ 4-й Вселенский Съборъ, тѣй като ексархийския уставъ, утвърденъ по установения редъ, който се изисква отъ Конституцията ни, сиречь вотиранъ отъ едно Нар. Събрание каквото сме ние сега, събрани законодатели, което е длъжно да почита и уважава законитѣ, които то изработва, защото, иначе това събрание нѣма право да изисква щото, тѣзи закони да бждатъ задължителни за всички български граждани, тѣй като всѣки законъ, изработенъ отъ Нар. Събрание е задължителенъ за всѣки български гражданинъ, — то ние, г-да, които сме въ тая свѣщенна ограда, ние сме длъжни да дадемъ примѣръ на всички български граждани да уважаватъ законитѣ, които се изработватъ отъ насъ, и които споредъ основния законъ, сж приели санкцията на нашия Държавенъ Глава. Тѣй като клѣтвата е тържественъ актъ, която трѣба да държи всѣки гражданинъ, то тѣй разбирамъ клѣтвата и се принудихъ да дамъ на почитаемото събрание нѣкои разяснения, които казахъ по-горѣ. За да може, слѣдователно, тая клѣтва да бжде съобразна съ нашия основенъ законъ, който ни задължава щото, обрядитѣ на вѣрата да се почитатъ и уважаватъ, трѣба свѣщенника, който ще дава клѣтвата, да е искалъ за това позволение отъ надлѣжното началство. (Тропание). Моля, г-на председателя да уважи 10 чл. на правилника. Ако тоя членъ не съществува, азъ си отивамъ.

(Предсѣд.: Продължавайте г-нъ Цачевъ!) За голѣмо мое съжаление неможехъ да се намѣря първия день да дамъ клѣтва. Понеже предстои сега да дамъ клѣтва, искамъ и моля моитѣ събратия да бждатъ добри да почитатъ закона, щото лицата, които ще бждатъ подведени подъ клѣтва, да бждатъ подведени споредъ както го изисква нашата черква; сирѣчь, свѣщенникътъ да бжде отъ мѣстнитѣ свѣщенници. Споредъ черковнитѣ правила, никой свѣщенникъ нѣма право да свѣщеннодѣйствува въ друга енория безъ позволения на началството. (Гласове: Може. Тропание. Ами ако е необходимо да се кръсти нѣкое дѣте и нѣма време да се иска позволение?) Неискамъ нито да кръщавамъ, нито съмъ поплъ да претендирамъ да зная друго нѣщо. Само можъ да кажа, че за да бжде клѣтвата задължителна за всѣки единъ, каноническия правила казватъ какво трѣба да стане. Азъ искамъ да говоря днесъ, не за нищо друго, освѣнъ като ще давамъ клѣтва, утрѣ да не се каже, че тя е незаконна. (Гласове: Ако щете приемете я, ако нещете, не я приемайте). Свършвамъ.

Халачевъ: Господа представители! Вѣрвамъ, че всѣки отъ насъ разбира скромното желание на Дра Цачева, Дрѣновский представитель, който тѣй любезно расправи, че апостолическитѣ правила и ексархийския уставъ изисквали, щото, за да бжде клѣтвата законна свѣщенникътъ да искалъ позволение отъ началството, или пакъ да подвеждалъ подъ клѣтва мѣстния свѣщенникъ. Тукъ да се говори по тоя толкова ясенъ въпросъ нѣма нужда, защото би значило да се занимаваме съ нищожество. Дали г-нъ Д-ръ Цачевъ мисли, че клѣтвоприемача е задълженъ да се закълне само отъ Софийски свѣщенникъ, а не и отъ нѣкой отъ Казанлъкъ

или Търново. И дали Д-ръ Цачевъ нѣма да се съгласи, че клѣтвата не се състои отъ лицето, което я предава, а отъ тогава, който я въсприема? Незнаемъ ли ние, че и владичитѣ сж полагали клѣтва на хора и сж я оставали задъ вратата? Не се състои у владичката или попа, а у тоя, който я приема, стига да иска да я поддържи. (Ржкоплѣскание). За това, излишно е да се впускаме въ безсолнитѣ работи на Цачева, и азъ мисля да се прекратятъ дебатитѣ и да минемъ на дневенъ редъ, а ония депутати, които не сж се клѣли, да дойдатъ да се закълнатъ.

Предсѣд.: Г-нъ Халачевъ предлага въпроса за исчерпанъ. (Гласове: Исчерпанъ). Който приема, че е исчерпанъ, да си дигне ржката. (Болшинство).

Сега г-нъ Халачевъ, въ опровержение на думитѣ на Д-ра Цачева казва, че нѣма нужда да се вика свѣщенникъ отъ Софийската енория, и че г-да представителитѣ можатъ да се закълнатъ отъ който и да е свѣщенникъ. Който приема мнѣнието на г-на Халачева, да си дигне ржката. (Болшинство). Значи, приема се.

Моля свѣщенника Караджова да подведе подъ клѣтва г-да представителитѣ, които не сж се клѣли.

(Св. Караджовъ прихожда и подвежда подъ клѣтва тия представители).

Предсѣд.: Г-нъ Цачевъ елате да Ви привеждатъ подъ клѣтва.

Д-ръ Цачевъ: Азъ не приемамъ да се кълнж отъ свѣщенникъ, който не е зелъ разрѣшението на мѣстното началство.

Предсѣд.: Заповѣдайте да се закълнете, иначе, ще бжде принуденъ да предложъ на Събранието да рѣши, какъ трѣба да се постъпи съ ония депутати, които нежелаятъ да дадатъ клѣтва. Вие трѣба да се подчините на рѣшението на Събранието.

Д-ръ Цачевъ: Нѣма да се закълнж. (Излѣзва си).

(Разградския Мюфтия Тахиръ Ефенди подвежда подъ клѣтва мюсюлманскитѣ депутати).

Предсѣд.: Подиръ клѣтвата, г-да представители, на дневенъ редъ иде доклада на комисията по отговора на тронната рѣчь.

Видю Моневъ: Мисля, че има и отъ нашитѣ събратия мюсюлмани, които не сж се клѣли.

Предсѣд.: Ако има нѣкои мюсюлмане, които не сж полагали клѣтва, да дойдатъ да се закълнатъ.

(Дохождатъ и полагатъ клѣтва).

Предсѣд.: Моля г-на докладчика по отговора на тронната рѣчь да дойде да докладва.

Докл. Мантовъ: Комисията, избрана въ миналото заседание за изработване отговора на тронното слово, като приготви тоя отговоръ, натовари ме, като членъ отъ комисията, за докладването му, защото проекта е приготвенъ отъ мене. Съдържанието му е слѣдующето. (Чете):

«Ваше Царско Височество!

Представителитѣ на българский народъ, свикани на редовна сессия, слѣдъ толкова тѣжки испитания, на които бѣше подхвърлено нашето отечество, честити се считаме, че можемъ да поднесемъ предъ стѣпнитѣ на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО чувствата на дълбока преданность и горѣща любовь, които народа питае къмъ своя любимъ Господарь.

Народнитѣ представители ненамираме думи за да искажемъ признателността и благодарността на българския народъ къмъ ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО за великодушнето и самопожертво-

ванието, които направихте, като приехте избора за Князь на България и дойдохте въ новото Си отечество да поемете браздите на управлението и съ това да спасите страната отъ опасностъ.

Господарю!

Отъ денъ на встъпването Ви на българския престолъ, реда, тишината и обществената безопасностъ въ държавата ни напълно се възстановиха; българскитѣ граждани се предадоха на своитѣ мирни занятия, и слѣдъ толкова бурни и опасни врѣмена, всѣкий си отдѣхна и съ вѣра погледна къмъ едно честито и свѣтло бъдеще.

Ваше Царско Височество!

Съ особено удоволствие изслушахме думитѣ на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО за симпатитѣ къмъ България на НЕГОВО ИМПЕРАТОРСКО ВЕЛИЧЕСТВО СУЛТАНА и на другитѣ велики сили и се надѣваме, че правителството, подъ Вашето мѣдро ръководство, ще употреби всичкитѣ си старания за закрѣпването и увеличаването на тѣзи симпатии, и за поддържането на добри и приятелски сношения съ всичкитѣ държави.

Господарю!

Любовта и преданността на народа и на храбрата българска войска къмъ Особата на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО всѣкидневно ще растатъ, ще се уячаватъ и ще служатъ за вѣренъ залогъ за защитата на българската корона, която съ блѣсъкъ и достоинство носите. Нѣма жертви, предъ които народа да се спрѣ за поддържката на своя доблестенъ вождь въ всичкитѣ му дѣла и усилия за благото, величието и славата на нашето мило отечество и за запазване неговитѣ права и интереси.

Ваше Царско Височество!

Като съзнаваме напълно необходимостта и важноста на добрата вътрѣшна наредба на държавата, съ особена грижа и сериозностъ ще изучимъ всичкитѣ законопроекти и предложения, които правителството на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО ще представи въ Събранието и ще извършимъ всичко, което ни диктуватъ дългътъ и интереситѣ на отечеството.

Да живѣе НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО Българский Князь ФЕРДИНАНДЪ I-й.

Предсѣд.: Подиръ прочитанието на цѣлия проектъ, докладчикътъ ще го чете пасажъ по пасажъ, за да може да станѣтъ по него нѣкои измѣнения.

Докл. Мантовъ: (Чете):

«Ваше Царско Височество!

Представителитѣ на българския народъ, свикани на редовна сессия, слѣдъ толкова тѣжки испитания, на които бѣше подхвърлено нашето отечество, честити се считаме, че можемъ да поднесемъ предъ стѣнитѣ на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО чувствата на дълбока преданностъ и горѣща любовь, които народа питае къмъ своя любимъ Господарю».

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху първата половина на първия пасажъ? (Нѣма). Който я приема, както се прочете отъ докладчика, да си дигне ржката. (Приета).

Докл. Мантовъ: (Чете):

«Народнитѣ представители ненамираме думи за да искажемъ признателността и благодарността на българския народъ къмъ ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО за великодушнето и самопожертваннето, които направихте, като приехте избора за Князь на България и дойдохте въ новото Си отечество да поемете браздите на управлението и съ това да спасите страната отъ опасностъ».

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка?

Кьойбашиевъ: Мисля, да се прибави при думата опасностъ «угрозающа».

Предсѣд.: По-напредъ ще се положи на гласуване споредъ комисията, и, ако не се приеме, тогава ще се вотира предложението на г-на Кьойбашиева.

Приема ли Нар. Събрание 2-та половина на пассажа споредъ комисията? Който не я приема, да си дигне ржката. (Меншество). Приема се.

Предложението на г-на Кьойбашиева пада.

Докл. Мантовъ: (Чете):

«Господарю!

Отъ денъ на встъпването Ви на българския престолъ, реда, тишината и обществената безопасностъ въ държавата ни напълно се възстановиха; българскитѣ граждани се предадоха на своитѣ мирни занятия, и слѣдъ толкова бурни и опасни врѣмена, всѣкой си отдѣхна и съ вѣра погледна къмъ едно честито и свѣтло бъдеще».

Ив. Стойновъ: Г-да Представители! Въ този пасажъ е казано, че реда, тишината и обществената безопасностъ въ държавата се възстановили отъ деня на встъпването на прѣстола на Н. Ц. ВИСОЧЕСТВО. Ми се струва, че тия думи си нѣматъ тука мѣстото, защото, ако ги приемемъ, излиза, че ние признаваме онуй обстоятелство, съ което неприятелитѣ на народа се борихъ, че въ България имало постоянна анархия, че имало смутове, безредици, че изборитѣ за Вел. Нар. Събрание сж незаконни и пр. Да се исхвърлятъ тия думи и да се каже: «слѣдъ толкова бурни и опасни врѣмена всѣкой си отдѣхна и съ вѣра погледна къмъ едно честито и свѣтло бъдеще».

Д. Петковъ: Съжалявамъ, че г-нъ Стойновъ не е разбралъ думитѣ въ отговора или пакъ, че иска да отрѣчеме онуй, което сме преинъжи. Нима нему не е извѣстно, че прекарахме толкова нещастия и всички граждани бѣхъ оставили своитѣ си работи? Моля Нар. Събрание да неприема предложението на г-на Стойнова и да се приеме както е прието отъ комисията.

Видю Моневъ: Азъ се чудя на г-на Стойнова, дѣто предлага да се измѣни пасажа. Като че г-нъ Стойновъ е забравилъ какво е ставало у България отъ 9-й Августъ насамъ. Моля, да си остане пасажа както си е отъ комисията. (Гласове: Исчерпано е).

Предсѣд.: Счита ли Нар. Събрание, че въпроса е исчерпанъ? (Счита). Който не счита, да си дигне ржката. (Никой не дига).

Ще се вотира изработеното отъ комисията. Приема ли Нар. Събрание както е изработенъ пасажа отъ комисията? (Приема). Който неприема, да си дигне ржката. (Меншество). Значи, приема се споредъ комисията.

Докл. Мантовъ: (Чете):

«Ваше Царско Височество!»

Съ особено удоволствие изслушахме думитѣ на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО за симпатитѣ къмъ България на НЕГОВО ИМПЕРАТОРСКО ВЕЛИЧЕСТВО СУЛТАНА и на другитѣ велики сили и се надѣваме, че правителството, подъ Вашето мъдро рководство, ще употрѣби всичкитѣ си старания за закрѣпването и увеличаването на тѣзи симпатии, и за поддържането на добри и приятелски сношения съ всичкитѣ държави».

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка или измѣнения въ този пассажъ? (Нѣма). Приема ли го Нар. Събрание както е изработенъ отъ комисията? (Приема). Който го приема, да си дигне ржката. (Болшинство).

Докл. Мантовъ: (Чете):

«Господарю!»

Любовьта и преданността на народа и на храбрата българска войска къмъ Особата на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО всѣкидневно ще растѣтъ, ще се уячаватъ и ще служатъ за вѣренъ залогъ за защитата на българската корона, която съ блѣсъкъ и достоинство носите. Нѣма жертви, предъ които народа да се спрѣ за поддържката на своя доблестенъ вождъ въ всичкитѣ му дѣла и усилия за благо, величието, славата на нашето мило отечество и за запазване неговитѣ права и интереси».

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка по този пассажъ? (Нѣма). Който го приема, да си дигне ржката. (Болшинство. Приема се).

Докл. Мантовъ: (Чете):

«Ваше Царско Височество!»

Като съзнаваме напълно необходимостта и важността на добрата вжтрѣшна наредба на държавата, съ особена грижа и сериозностъ ще изучимъ всичкитѣ законопроекти и предложения, които правителството на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО ще представи въ Събранието и ще извършимъ всичко, което ни диктуватъ дългътъ и интереситѣ на отечеството.

Да живѣе НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО Българскій Князь ФЕРДИНАНДЪ I-й».

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху прочетения пассажъ? (Нѣма). Който го приема така, както е изработенъ отъ комисията, да си дигне ржката. (Приема се).

Сега ще се прочете исцѣло.

Докл. Мантовъ: (Чете): (Виждѣ по-горѣ). (Силни ржкоплѣскания).

Предсѣд.: Отъ общото ржкоплѣскание се вижда, че не трѣба да се полага въпроса, да се приеме ли отговора на тронното слово исцѣло, защото изработеното отъ комисията се прие исцѣло.

Халачевъ: Г-да представители! Тѣй като тронното слово напълно се прие отъ Събранието, необходимо нужно е да се избере една депутация, която да поднесе отговора на Н. Ц. ВИСОЧЕСТВО. Предлагамъ депутацията да бѣде отъ 12 души, въ която да влѣзе предсѣдателя, и двамата подпредсѣдатели на Събранието.

Предсѣд.: Тѣй като има на дневенъ редъ още въпроси, то желае ли Нар. Събрание по-напредъ да разисква предложението на г-на Халачева? (Желае).

Д. Петковъ: Понеже тронната рѣчь не е преписана, трѣба да се препише и тогава да се избере депутация. За това да се отложи тоя въпросъ за утрѣ.

Халачевъ: За утрѣ да се съберемъ, едва ли ще бѣде възможно, тѣй като споредъ правилника, нѣма засѣдание; но, азъ мисля, до дѣто трае засѣданието, единъ писаръ ще може да го препише и на излѣзване да се подпише отъ представителитѣ. За това, мисля, да се избере депутация да поднесе тронното слово, тѣй като се предполага утрѣ да се приеме депутацията. Мисля, сега да се подпише.

З. Градинаровъ: Въ правилника е казано, че засѣдание има въ срѣда, но въ сѣщото врѣме е казано, че по рѣшението на Нар. Събрание, може да има засѣдание и въ други день. Щомъ е необходимо утрѣ да има засѣдание, може да стане като рѣши Събранието, и не само за подписване, но има и доклади на комисията за провѣркитѣ. Така щото, предложението на г-на Халачева да не се приема, тѣй като тоя е единъ актъ, който трѣба да бѣде приготвенъ по-чисто. Азъ мисля, да се подпише за утрѣ. (Гласове: Съгласни).

Предсѣд.: Има двѣ предложения: г-нъ Халачевъ предлага сега да се избере депутация за поднасяние отговора. Г-нъ Градинаровъ предлага за утрѣ. Какъ желае Нар. Събрание, още сега ли да се избере депутация или утрѣ? (Гласове: Утрѣ. Други гласове: Сега). Г-нъ Халачевъ предлага сега да се избере депутацията. Който приема това предложение, да си дигне ржката. (Меншинство). Предложението на г-на Халачева пада. Естествено е, че предложението на г-на Градинарова, да има утрѣ засѣдание, се приема, но споредъ първий членъ на правилника, трѣба да рѣшимъ. Желаетъ ли Нар. Събрание утрѣ да имаме засѣдание? (Гласове: Желаетъ). Който нежелаетъ, да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи, утрѣ ще имаме засѣдание и на дневенъ редъ ще бѣде подписване отговора на тронното слово, избирание депутация за поднасянието му и продължение доклада на комисията за провѣркитѣ.

Предсѣд.: На дневенъ редъ иде предложението на г-на Д. Кознички, за избирание комисия за прошения.

Ат. Гр. Каракашовъ: Най-добрѣ би било, щото депутацията, която ще поднесе отговорътъ на тронната рѣчь, да се състои отъ 12 лица. (Гласове: Тоя въпросъ се свърши! Смѣхъ).

Предсѣд.: Има ли нѣкой да говори върху въпросътъ по избирание комисия за докладване прошенията?

Д. Ц. Коцовъ: Азъ предлагамъ, щото тая комисия да се състои най-малко отъ 15 души, за да се раздѣли на двѣ секции.

Зах. Градинаровъ: Азъ несъмъ съгласенъ съ предложението на г-на Коцова, и ще моля г-да представителитѣ да приематъ, щото тая комисия да се състои отъ 10 души. Като казвамъ това, имамъ предъ видъ туй обстоятелство, че и отъ 10 души да се състои комисията, пакъ може да се раздѣли на 2 секции и ще работи по свободно и по-скоро. А и това трѣба да знаемъ, че има доста много прошения, които сж изгубили своята важностъ, тѣй щото 10 души ще бѣждатъ достатъчно, вмѣсто 15 души.

Герчо Ранчовъ: Понеже отъ една страна прошенията сж доста много, а отъ друга страна тия прошения сж изостанѣли отъ миналитѣ сесии, то желателно е и числото на комисията да бѣде по-голъмо, та вмѣсто на 2, да бѣде раздѣлена на 4 секции. Заради това, ако искаме да негубимъ врѣме, и ако искаме да се постигне

цѣлата и да се разгледатъ прошенията, азъ моля почитаемото Събрание да приеме щото, комисията да се състои отъ 12 души и да бѣде раздѣлена на 4 секции.

Предсѣд.: Има три предложения.

Ник. Шивачовъ: Г-да представителитѣ, които сж били и въ миналитѣ събрания, знаатъ, че е имало доста огромно количество прошения и азъ се съгласявамъ, щото членовѣтѣ въ комисията да бѣдѣтъ повече. Менъ ми се чини, че 15 души, раздѣлени на 5 секции, ще бѣдѣтъ достатъчно; защото колкото е повече валабалжкѣ, толкова работа не се върши. Ако тая комисия пожелае, може въ общо събрание на всичкитѣ ѣ членове, да докладва всички прошения и послѣ всѣка секция да докладва самостоятелно своитѣ прошения, а отъ Нар. Събрание зависи да приеме или не приеме мнѣнието на комисията. Заради това, азъ поддържамъ, комисията да се състои отъ 15 души, раздѣлена на 5 секции.

Предсѣд.: Има три предложения: първо, да се състои комисията отъ 15 души, второ отъ 10, и трето, — отъ 20 души. Ще се тури на гласоподаване първото предложение. Който приема предложението на г-на Кецова за 15 души, да си дигне ржката. (Мешество). Значи, пада.

Послѣ иде предложението на г-на Градинарова за 10 души. Който го приема, да си дигне ржката. (Мешество). Пада.

Слѣдъ това иде предложението на г-на Герча Ранчовъ за 20 души. Който го приема, да си дигне ржката. (Болшинство). И тѣй, приема се, комисията за прошения да се състои отъ 20 души.

Какъ желае Нар. Събрание да се избере тая комисия, по явно ли или по тайно гласоподаване? (Приема се по явно гласоподаване и членовѣтѣ да се предлагатъ отъ бюрото).

Ник. Шивачовъ: Тѣй като прошенията не сж подадени отъ една околия или окръжие, а отъ цѣла Севѣрна и Южна България, то бихъ молилъ г-на предсѣдателя, при предлаганието на тия 20 души, да предлага по единъ представителъ отъ всѣки окръгъ; защото ако има отъ всичкитѣ окръжия по единъ членъ въ прешетарната комисия, ще се дадѣтъ по-подробни обяснения на Нар. Събрание, и по тоя начинъ прошенията ще се рѣшѣтъ, както изисква справедливостта. Инакъ не се постига цѣлата.

Заради това, поддържамъ, щото комисията за прошения да се състои отъ 20 члена, по единъ отъ всѣко окръжие. Сега, кои ще предлага предсѣдательтъ, това е негова работа, но най-добрѣ е, ако е възможно, да ни се даде 10 мин. отпущкѣ.

Предсѣд.: Понеже Събранието рѣши, щото членовѣтѣ за въ комисията за прошенията да се предлагатъ отъ бюрото, ще се зематъ въ внимание думитѣ на г-на Шивачова. Колкото до секциитѣ, комисията сама ще се раздѣли на 2, 3 или 4 секции. Това зависи отъ нея. Колкото за въпросътъ, да ли ще попаднѣтъ въ тая комисия лица, каквито желае г-нъ Шивачовъ, то когато се предлагатъ лицата, той може да исказва своето удобрение или неудобрение за предлаганитѣ лица.

Бюрото предлага г-на Буйкова. (Приема се). Ив. Стоянова. (Приема се). Радя Н. Бакалова. (Приема се). Дим. Нейчова. (Приема се). Костаки Ставриди. (Приема се). Ив. Стоянова. (Приема се). Хаджи Шемединъ Латифовъ. (Приема се). Ат. Х. Кондевъ. (Приема се). Зах. Градинаровъ. (Приема се). Хасанъ Хаджи Ахмедовъ. (Приема се). Ник. Шивачовъ. (Приема се). Тод. Кировъ. (Приема се). Ал. Сербезовъ. (Приема се). Цвѣтковъ. (Приема се). К. Калчевъ.

(Приема се). Юрданъ Маноловъ. (Приема се). Алеко Семизовъ. (Приема се). Свѣщ. Караджовъ. (Приема се). Хр. Търневъ. (Приема се). Ник. Мариновъ. (Приема се).

И тѣй, избра се 20-членна комисия за преглѣждане и докладване прошенията, постѣпили въ Нар. Събрание.

Слѣдъ това, на дневний редъ иде докладъ отъ комисията по провѣрката на изборитѣ.

Докл. Къойбашиевъ: Г-да представители! Комисията е преглѣдала и приготвила за докладване изборитѣ на двѣ окръжия: Пазарджикското и Старо-Загорското.

Ще докладвамъ изборитѣ въ Пазарджикский окръгъ.

Пазарджикски окръгъ, Пазарджиска околия. По избирателнитѣ списъци на тая околия, има 9449 избиратели; гласоподавали 2991. Избрани и провъзгласени: Я. Д. Матакиевъ съ 2730 гласа, Ник. Стоименовъ съ 2719, Георг. Пеневъ съ 2719, Георг. Ангелиевъ съ 2675 и Стоянъ Сердаревъ съ 1938. Преглѣдани всичкитѣ книжа по тоя изборъ, намѣриха се, че сж станѣли съгласно избирателний законъ. Никакви заявления нѣма. Комисията е на мнѣние да се утвърдятъ тия избори. (Утвърждаватъ се).

Панагюрска околия. Всичкитѣ избиратели въ тая околия сж 5351, гласоподавали 1671. Избрани: Филипъ Щърбановъ съ 1202 гласа, Д-ръ Конст. Стоиловъ съ 1158 и Дим. Томевъ съ 1152 гласа. Изборитѣ сж станѣли съгласно избирателний законъ и всичкитѣ книжа и протоколи се намѣриха редовни, и понеже нѣма никакви заявления срѣщу тия избори, комисията е на мнѣние да се утвърдятъ. (Утвърждаватъ се).

Ихтиманска околия. Отъ 4296 избиратели, гласоподавали 1198. Получили висшегласие: Стоица Чавдаровъ 618 гласа, Т. Мумджиевъ 591 и Дим. Русиновъ 561. Изборитѣ сж станѣли съгласно избирателний законъ, мирно и тихо. Книжата и протоколитѣ сж съставени редовно и никакви заявления не сж направени презъ врѣмето на избора, само преди единъ часъ въ комисията пристигна едно заявление, което комисията нѣма врѣме да разгледѣ. Комисията намира тия избори за правилни и законни.

Дим. Русиновъ: Г-да представители! Извѣстно ви е, че противъ изборитѣ въ Ихтиманската околия има подадена писменна контестація, въ която има изложени 17 нередовности. Разбира се, между тия нередовности, ще има и маловажни, но ще има и доста важни. Заради това, да се предаде тая контестація на комисията да я изучи, и послѣ да докладва. Така щото, ако има нередовности, да се кассира избора, ако нѣма — да се потвърди.

М-ръ Стамболовъ: Споредъ заявлението на докладчика, комисията не е имала врѣме да преглѣда контестацията. Заради това, азъ намирамъ предложението на почитаемий Ихтимански депутатъ за основателно. По-добрѣ е да се отложи произнасянието на Събранието върху тия избори до тогава, до когато комисията ни съобщи, че е чела контестацията и ни съобщи още, какво е нейното мнѣние по Ихтиманскитѣ избори.

Докл. Къойбашиевъ: Пакъ ще доложѣ, че сега, когато зехъ книгитѣ, донесоха едно заявление по Ихтиманскитѣ избори; но понеже секцията имаше друга работа и неможа да го разгледѣ, за дългъ счетовъ да кажа, че тая минута се представи заявлението. Заради това, остава на почитаемото Събрание да рѣши: да ли споредъ мнѣнието на комисията да се потвърдятъ изборитѣ, или както г-нъ М-ръ предложи да останатъ висящи, догдѣто се преглѣда заявлението.

Председ.: Понеже споредъ заявлението на г-на Докладчика, преди нѣколко минути се е получило заявлението, приема ли Нар. Събрание предложението на г-на Русинова, подкрепено отъ г-на М-ра Председателя: да се отложи провѣрката на тия избори до разгледването на заявлението? (Приема се).

Докл. Къойбашиевъ: Пещерска околия. Отъ 5010 избиратели, гласоподавали 2484. Избрани: Тодоръ Кировъ съ 827 гл., Я. Д. Матакиевъ съ 741 и Хафузъ Мехмедъ Исмаиловъ съ 495. Книжата и протоколитъ сж редовни и никакви заявления нѣма. Комисията намира само тая нередовност, че единъ отъ избранитѣ представители, а именно Т. Кировъ, ако и да е изборна службата му, е назначенъ отъ правителството чиновникъ и съгласно чл. 28 отъ избирателния законъ, трѣба да бжде касиранъ.

(Председателското мѣсто заема подпредседателтъ г-нъ П. Славковъ).

Дим. Тончевъ: Г-да Представители! Споредъ думитѣ на г-на Докладчика, разбирамъ, че касирането на г-на Кирова се предлага единствено на това основание, че той е билъ назначенъ отъ правителството, макаръ да е изборенъ чиновникъ. Понеже неизслушахме по-нататъшнитѣ мотиви: защо единъ изборенъ чиновникъ, назначенъ отъ правителството, по силата на известни обстоятелства, да не може да бжде избранъ за представител, когато другъ подобенъ чиновникъ може да бжде избранъ. Азъ разбирамъ, че представителтъ трѣба да е избранъ отъ народа. Билъ той чиновникъ или свободенъ гражданинъ, разбира се, трѣба да получи гласовѣтъ на народа. Слѣдователно, не може да се земе това за мотивъ, че билъ чиновникъ или не. Мотивътъ тукъ е тоя, че получаватъ инспекторитѣ заплатата отъ правителството; но и това, г-да, по моето мнѣние, не е поводъ за касиране въпросния изборъ; защото, както избранитѣ, така и назначенитѣ инспектори получаватъ заплатитѣ си все отъ една касса. Слѣдователно, не можемъ да приемемъ това общо положение, че лицата, които по своитѣ условия сж избираеми и послѣ по силата на нѣкои обстоятелства се назначатъ, трѣба да се касиратъ, ако бждатъ избрани за представители.

Заради това, азъ предлагамъ на Събранието, да счете за неуважителни мотивитѣ на комисията, догдѣто тѣ не се изложатъ въ по-ясна форма и азъ си запазвамъ правото да говоря още по тоя въпросъ, който ще се испрѣчи като принципиаленъ и трѣба да го рѣшаваме.

Докл. Къойбашиевъ: Комисията, казахъ, че се е основала на чл. 28-й, ал. б отъ закона за избирание народни представители, споредъ който, нѣма никакво извинение, че защото избрания за представител инспекторъ, като билъ назначенъ на тая длъжност, то това станало при известни условия, и затова нетрѣбало да се счита, че е назначаванъ, и можелъ тукъ да засѣдава. Комисията счита, че това не е никакъ извинение, и че, ако и да е станало неговото назначение при такива обстоятелства, то той пакъ не може да засѣдава тукъ. Съ това комисията е искала още повече да уварди закона отъ коронни чиновници, които се ползватъ отъ съкровището, като получаватъ заплатата. Искала е комисията съ това да заварди единъ прецедентъ, който може да остане пакъ отъ това Събрание, щото едно друго правителство, което би дошло, може да се възползува съ своитѣ права отъ тоя прецедентъ, и утрѣ, съ нѣкакви-си съображения, да отчисли лицата, които иматъ право и по изборъ да бждатъ на тая длъжност, и да назначава

такива, като инспектори, земеделъчески касиери и пр., които не му сж угодни и да ги прокара послѣ като свои хора и за представители. Ръководимъ отъ това, казвамъ, че лицата за представители трѣба да бждатъ съ доказана довѣрчивост на законенъ изборъ. Това е и глѣдала комисията, щото да не влизатъ лица чиновници въ Събранието.

Н. Шивачовъ: Истината, г-да представители, че закона, по който всички г-да представители сж избрани, казва, че всички чиновници или лица, които получаватъ плата или пари отъ държавното съкровище, нетрѣба да бждатъ като членове на Нар. Събрание. Именно заради това, защото сж заинтересувани отъ правителството, а пакъ тѣ трѣба да защитаватъ интереситѣ на народа повече, отъ колкото тия на правителството или министерството. Излиза, че ако такива лица се допускатъ въ Нар. Събрание, то съ това се нарушаватъ нашитѣ права, правата на народа а най-много истинската смисълъ на самия законъ. И даже когато се гласува закона за училищнитѣ инспектори, азъ бѣхъ тогава още на мнѣние, че инспекторитѣ трѣба да бждатъ назначавани отъ правителството, или по право казано, отъ М-вото на Народ. Просвѣщение. Но по едни или по други съображения, за една или за друга цѣль, се прие такова едно нѣщо — хубаво ли е или не, сега азъ не искамъ да се поврѣщамъ и влизамъ въ подробности. Споредъ въпросния законъ, всѣко окръжие избира по трима кандидати, отъ които М-вото на Нар. Просвѣщение назначава едного за училищенъ инспекторъ. Въ закона на послѣднитѣ имъ е дадено право на избираемостъ за представители. Нѣма съмнѣние, че ако земемъ точно смисълъта или цѣльта на чл. 28-й отъ закона за избирание народни представители, естествено излиза, че съ тоя законъ за училищнитѣ инспектори се противорѣчи на общия принципъ, приетъ въ 28-й чл. на избирателния законъ. Но тъй или иначе, веднажъ Събранието приело това така, ми се струва, че ще бждемъ непослѣдователни, ако неутвърдимъ избора на Т. Кирова, който е назначенъ на основание сжщия законъ. Защото той е назначенъ, или по-добре казвамъ, правителството си е присвоило правото на избирателитѣ и го е назначило.

Председ.: Моля, да неговорите противъ закона.

Н. Шивачовъ: Правителството, казвамъ, на основание тоя или други законъ — по едни или други причини — но то си е присвоило правото, и го е назначило. Но той — г-нъ Кировъ, е назначенъ на основание закона за училищнитѣ инспектори, и понеже сме приели, че тѣ — инспекторитѣ, могатъ да бждатъ представители, трѣба да приемемъ сега, че както другитѣ, така сжщо и г-нъ Кировъ може да бжде представител. Това е моето мнѣние.

М-ръ Президентъ: На г-на Шивачова не е безизвѣстно, че законитѣ, които дѣйствуватъ въ Княжеството, се приложиха и прилагатъ въ Источна Румелия или Тракия подиръ съединението. Правителството всѣкога се е грижило, щото чиновницитѣ, които трѣба да се назначаватъ отъ него, то да ги назначава, а общественитѣ служители да избира народа. Но, ако въ Тракия избирателитѣ, които по закона иматъ право, не сж сполучили да си избержатъ инспектори, споредъ закона за окръжнитѣ училищни инспектори, може би, голѣма отвѣтственостъ лѣжи затова на партията, къмъ която и г-нъ Шивачовъ принадлежи. Защото, отъ една година насамъ, и повече, за да пазимъ правителството мира, тишината и обществената безопасност, то не е имало възможностъ да свика избирателитѣ да си избержатъ инспектори. Между тѣмъ,

существоваха училища, които трѣбаше да иматъ инспектори, и като не бѣ възможно да си избѣржтъ такива, то правителството намисли да ги назначи, защото бѣха нуждни. Въ тоя смисълъ правителството постѣпи така съ инспекторитѣ въ тая страна, както и въ други случаи, като когато на нѣкои изборни учреждения се отмахнатъ членоветѣ му, до като се избѣржтъ нови, замѣстватъ се съ членове новоназначени. Така става съ окръжнитѣ постоянни комисии, дѣто се назначаватъ до нови избори други членове; така става и съ градскитѣ съвѣти, дѣто се назначаватъ правителственни комисии. Така шото, г-нъ Шивачовъ ни най-малко има право да прави упреци на правителството въ предмѣтний случай, че то било си присвоило правото на избирателитѣ. Не съмъ ималъ тая претенция да се гордѣя, че съмъ извършилъ много, защото и нѣмаше врѣме, нито възможность. По тоя пунктъ на рѣчта несъмъ съгласенъ съ г-на Шивачова; заключението му, обаче, поддържамъ. Защото, ако единъ чловѣкъ е замѣствалъ едно мѣсто, което мѣсто има право на избираемость, то ако би той да се избере за представителъ, — съ това, че получавалъ плата, не може да се лиши отъ своето си право на избираемость. Мнозина отъ назначенитѣ инспектори, ако знаяха, че ще бѣджтъ избрани за представители, може би, нещѣха да приематъ назначение. Както членоветѣ на градскитѣ и окръжнитѣ постоянни комисии не губятъ правото си на представители, така сѣщо и училищнитѣ инспектори не губятъ правото си на избираемость. Защото, казано е, че частни хора, които извършаватъ общественна и държавна функция, иматъ право на избираемость. Тия представители, които претендиратъ да угвърждаватъ, че хора, които получаватъ плата отъ хазната, нѣматъ право да бѣджтъ избираеми, и че неправилно били назначавани отъ правителството — когато това става съвършено на законни основания, — тия г-да, казвамъ, малко се лѣжатъ. Защото, самата тая алинея на членътъ пакъ доказва, че не е платата главенъ мотивъ. Плата получаватъ и министритѣ, изборнитѣ служители, народнитѣ служители въ окръжнитѣ съвѣти, най-сетнѣ, плата получаваме тоже и ние представителитѣ. Защото 15-тѣ франка отъ съкровището се получаватъ.

Ако земемъ да водимъ дедукция отъ това, че всѣки, който получава плата отъ хазната, не може да бѣде представителъ, тогава позволете ми да кажа, че никой не може да бѣде представителъ. Дѣто ще се каже, и тоя мотивъ е неоснователенъ. Заради това, понеже назначения инспекторъ замѣства хора, които иматъ правото да бѣджтъ избираеми споредъ единъ законъ — закона лошъ ли е, добръ ли е, сега не е да се говори затова — разбира се, назначения инспекторъ като общественъ служителъ, значи има право и да бѣде избранъ за народенъ представителъ. И азъ моля Нар. Събрание да неприема предложението на комисията за основателно, и г-на Кирова да го некасира.

Герчо Ранчовъ: Г-да представители! Между нѣкои изборни учреждения, у насъ се счита за такова и инспекторството, и както членоветѣ на общинскитѣ и окръжнитѣ съвѣти се избиратъ за представители, сѣщо могатъ да бѣджтъ такива и инспекторитѣ. Но въ разни случаи, по разни причини, ако се растури постоянната комисия на окръжния съвѣтъ, незначително, че тия, които сѣ назначени да заематъ това мѣсто, трѣба да изгубятъ своитѣ права. Тѣ въ всѣки единъ случай запазватъ своитѣ права, като и застъпватъ въ всяко правата на своитѣ предшественници. Така сѣщо е и съ градскитѣ общински съвѣти. Ако единъ градски съвѣтъ се рас-

тури, и на негово мѣсто правителството счете за нужно да назначи други, то послѣднитѣ новоназначени ни въ по-малко ни въ повече застъпватъ сѣшитѣ права на първитѣ членове. Такъвъ е и дадения случай съ инспектора г-на Кирова. Най-послѣ съгласенъ съмъ съ мнѣнието на г-на Премиеръ-Министра, който каза, че г-нъ Кировъ и да получава плата отъ държавата, това не трѣба да се счита мотивъ за касиране избора, който напротивъ трѣба да се счита за законенъ и правиленъ. Ами отъ дѣ получаватъ старитѣ инспектори своитѣ заплати? Белкимъ имъ ги даватъ селата или гражданитѣ? Даватъ имъ по вѣдомость отъ ковчежничеството, и тѣ — инспекторитѣ назначени, нищо друго не сѣ, освѣнъ изборни чиновници, назначени врѣменно инспектори. Най-послѣ има законъ за инспекторитѣ, и тамъ е казано кои могатъ да бѣджтъ инспектори и кои могатъ да бѣджтъ избрани. Освѣнъ това, г-нъ М-ра каза по какви причини не сѣ станали изборитѣ. Ако Тракия по-рано бѣ съединена отъ издаванетоъ на закона за училищнитѣ инспектори, тогава иначе щѣше да бѣде работата. А ние не е да незнаемъ коя година се създаде тоя законъ за училищнитѣ инспектори, и коя година стана съединението. Още, ако бѣхме въ нормално положение, добръ, но не. Слѣдователно, за да не останатъ училищата затворени или занемарени, министерството като е имало предъ видъ аномалното положение на страната, въ интересъ на училищата, назначило врѣменно инспектори, до като се произведжтъ избори, и законътъ си пакъ остава въ сила. Слѣдователно, ако имаме такъвъ законъ за инспекторитѣ, трѣбало и инспекторитѣ, ако не сѣ изборни, а врѣменно назначени, да се лишатъ отъ правото да бѣджтъ представители и да се считатъ за чиновници. Но добръ каза г-нъ Премиеръ-Министръ, че ако тия лица не бѣджтъ избираеми, тѣ бихъ приели да бѣджтъ по за 2 и 3000 фр. учители, отъ колкото за 5000 инспектори. Въ заключение ще кажа, че напълно подкрѣпамъ предложението на г-на М-ра, както и мнѣнието на г. г. Тончева и Шивачова, шото г-нъ Кировъ да бѣде приетъ за редовно и законно избранъ депутатъ. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса).

Предсѣд.: Г-нъ Тончевъ има думата. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса). Г-да, исчерпанъ е въпросътъ, казвате, но никой не предлага прекращение на дебатитѣ.

Д. Тончевъ: Г-да представители! Всѣко лице, което е чиновникъ, служи на държавата, и който служи на държавата е чиновникъ. Вънъ отъ това, нѣкои граждански лица, на които се плаща отъ хазната, могатъ да се считатъ за избираеми чиновници. Разликата сега между еднитѣ и другитѣ, т. е. между изборнитѣ и назначаванитѣ е само тая, че на тия, които се назначаватъ отъ правителството, службата имъ е такава, шото имъ недава право да бѣджтъ избираеми, а пакъ тия, които се избиратъ, трѣба да иматъ това право. Тѣй шото, самата служба, на която се намиратъ тия лица, по естество е такава, шото имъ дава право на избирание. Вслѣдствие на което за едно лице, назначено на служба такава, дѣто закона му позволява и дава право да бѣде избранъ за депутатъ, не може да се говори за отнемание на това му право, и нѣма защо да се касира.

Г-нъ Докладчикъ съобщи единъ, може би, твърдѣ сериозенъ мотивъ, че за да се заварди Нар. Събрание отъ единъ прецидентъ, да не би нѣкое правителство, което иска да злоупотрѣби съ закона, да се възползува отъ тоя прецидентъ, да уволни всичкитѣ чиновници, които по изборно право сѣ назначени, та послѣ то да ги

назначи за да ги прокара въ Нар. Събрание. Това е главният мотивъ, въ което най-главното съображение е испуснато. Именно комисията трѣбаше да докаже по-напредъ, че ако правителството постѣпи така, назначенитѣ вмѣсто изборнитѣ чиновници, щѣхъ да бѣдѣтъ избрани. Нека да кажемъ, че това може да бѣде единъ прецедентъ, но не е доказано съ това, че правителството ще прокара всички такива назначени за депутати, т. е. ако отчисли изборнитѣ, ще избере за представители назначенитѣ отъ него, вмѣсто тѣхъ. Слѣдователно, за да приемемъ това предпазване, трѣбаше да бѣдемъ увѣрени, че всичкитѣ правителствени чиновници назначени вмѣсто изборнитѣ, ще бѣдѣтъ прокарани за депутати, и че всичкитѣ кандидати правителствени, ще бѣдѣтъ прокарани. Азъ мисля, че такава презумция не може да се допусне, и че въ това комисията е направила значителна погрѣшка. И като имамъ предъ видъ всичкитѣ съображения, които г-нъ Премиеръ-Министръ искава, азъ предлагамъ въ противоположностъ на предложенieto на г-на Шивачова, щото да се приеме това начало, че едно лице, ако се назначи на служба, която по закона му дава право на избираемостъ — било то назначено или избрано, — да има право на избираемостъ. И ако приемемъ това начало, ще приемемъ и г-на Кирова, и другитѣ лица, които се намиратъ въ сѣщитѣ условия за депутатъ. Заради това, предлагамъ да се приеме това начало и да се кассира избора на г-на Кирова.

Докладчикъ: Азъ говорихъ въ начало на думата върху послѣдствията отъ създаването на подобенъ прецедентъ, а г-нъ Тончевъ каза, че е маловаженъ. Не е тукъ работата, както и по-напредъ казахъ, само за лицето Кировъ или други такива, които ще бѣдѣтъ приети. Мнѣнието на комисията не е това, което каза г-нъ Тончевъ, а е това, че да ли правителството, слѣдъ като се кассира единъ инспекторъ, да ли то е въ състояние втори пѣтъ по свои съображения да назначи това лице и то пакъ да бѣде и избранъ. Върху това г-нъ Тончевъ каза, че ако правителството направи башибозуклъкъ, то таквъ изборъ ще се кассира. Азъ пакъ казвамъ, че всѣкога правителственитѣ хора ще могатъ да бѣдѣтъ прокарани; и отъ това се заключава, че ние единъ денъ ще имаме правителствени хора тукъ, отъ колкото народни.

Т. Кировъ: Г-да представители! Жално ми е, че комисията, на която е подложено разглежданieto на изборитѣ, като състои отъ лица, които сѣ били представители и въ двѣтѣ сесии, или по-добрѣ въ двѣтѣ Нар. Събрания за избирание на Князь, тия лица не сѣ повдигнали тогава тоя въпросъ: да ли инспекторитѣ отъ Южна България могатъ да бѣдѣтъ или не нар. представители. Тѣ дохождатъ сега да повдигатъ тоя въпросъ. Законътъ за избирание представители не прави разлика да ли изборитѣ сѣ за Велико Нар. Събрание или за обикновенно. Въ Вели. Нар. Събрание имаше двама инспектори представители, именно Ст. Молловъ и Г. Беровъ. Тогава не се сѣтилъ никой да оспорява правото имъ. Сега чакъ дошло на ума на нѣколко души отъ комисията. Положението на Тракия въ онуй врѣме бѣше такова, щото инспекторитѣ трѣбаше да се назначатъ, тъй като избори не бѣше възможно да станатъ. Даже въ самия указъ за назначението, ако се неелжа, се казваше, че предъ видъ на усиленото положение на областта, аято неможатъ да се произведатъ избори, назначаватъ се приврѣменно лица да изпълняватъ инспекторскитѣ длѣжности до дѣто стане възможно за избори. Едно лице, когато се назначава да изпълнява изборна длѣжностъ, макаръ назначено направо отъ

централната властъ, нѣма защо да му се отниматъ правата на избираемостъ. Азъ моля почитаемото Нар. Събрание да остави заключението на комисията безъ послѣдствие и да признае изборътъ за правиленъ.

Зах. Градинаровъ: Г-да представители! Струва ми се, че послѣ рѣчта, държана отъ г-на Президентъ-М-ра и други г-да оратори, които поддържаха изборътъ, даже и които бѣха противъ, Нар. Събрание се освѣтли върху въпроса. Да се говори повече, незначително, освѣтъ да се повтара все сѣщото. Азъ и да говоря по-нататъкъ, ще дойда до сѣщото заключение да кажа за или противъ избора. Така и други, ако говорятъ. За това да се прекратятъ разискванията и да се гласува мнѣнието на комисията, а сѣщо и на г-нъ М-ра. (Гласове: Съгласни).

Предсѣд.: Има предложение да се прекратятъ дебатитѣ. Които приематъ това предложение, да си дигнатъ ржката. (Прието).

Избора на Пещерската околия комисията намира за законенъ и правиленъ и искава мнѣние да се утвърдятъ избранитѣ лица, съ исключение на г-на Т. Кирова, който билъ назначенъ за училищевъ инспекторъ. Понеже напредъ иде предложенieto на комисията, ще го положи на гласуване; само ще обърна вниманието на г-да представителитѣ, да внимаватъ, какъ ще положи въпросътъ. Напредъ ще подложатъ на гласуване изборътъ на г. г. Матакиевъ и Хаджи Исмаилъ, а послѣ — на третия г-нъ Т. Кировъ, който, споредъ мнѣнието на комисията, трѣбало да се кассира. Сега предлагамъ: които мислятъ, че изборътъ на г. г. Матакиевъ и Х. Исмаилъ е законенъ и правиленъ и че трѣба да се утвърди, да си дигнатъ ржката. (Болшинство) Сега ще предложа за г. Кирова. Които мислятъ, че трѣба да се кассира г. Кировъ, като билъ назначенъ инспекторъ, да си дигнатъ ржката. (Меншинство).

Докладчикъ: Старозагорски окръгъ, Старозагорска околия. Въ 8 часа избрано бюрото. Протоколътъ редовенъ; слѣдвалъ изборътъ до 5 часа безъ смущение. Отъ 7635 избиратели, гласоподавали 1982. Получили вишегласие Д-ръ Стояновичъ 1944 гл., Начовъ 1940 гл., Гидиковъ 1941, Сивчевъ 1941. Книжата по избора сѣ съгласно избирателния законъ. Утренята, при съставянieto на бюрото, трима заявили, че било рано да се отвори събранието. Но члена надзирателя отворилъ събранието по своя часовникъ и по своя е го затворилъ. Има едно още заявление отъ нѣкои избиратели, че немогли да гласоподаватъ, защото бюрото не ги допуснало подъ предлогъ, че гласували веднажъ. Комисията намира изборътъ редовенъ, гласовѣтъ получени отъ избранитѣ, неможатъ да се превишатъ отъ числото на заявителитѣ и моли Нар. Събрание да ги утвърди.

Предсѣд.: Ако нѣма кой да говори по тоя изборъ, ще се гласува. Които приематъ тоя изборъ за правиленъ и законенъ, да си дигнатъ ржката. (Прието).

Докл.: Казанлъшка околия. Избиратели били 10.400. Гласоподавали 3568. Избрани Пл. Стоковъ съ 3565 гл., Свѣщ. Караджовъ съ 3562, Свѣщ. Никола Павловъ 3549, Ив. Таукчиевъ 3554 и Хр. Тилбазовъ съ 3555. Изборътъ станалъ по закона, книгата сѣ редовни, заявления нѣма. Комисията моли да се утвърдятъ.

Предсѣд.: Ако нѣма кой да говори по тоя изборъ, ще се гласува. Които приематъ изборътъ въ Казанлъшката околия за правиленъ и законенъ, да си дигнатъ ржката. (Прието).

Докл.: Търново-Сейменска околия. Съставено бюро въ 8 ч., слѣдвалъ избора до 5 ч. Отъ 3679 избиратели, гласоподавали 1361. Вишегласие получили Горчо Караколевъ 1347 гласа, Д. Тончевъ 1327. Комисията преглѣда книгата и протоколитъ, станали съгласно закона, и като нѣма заявления, намира избора редовенъ и моли да се утвърди.

Предсѣд.: Ако нѣма кой да говори, ще положи на гласуваніе мнѣнието на комисията, което е: да се утвърди тоя изборъ. Които приематъ това мнѣние, да си дигнатъ ржката. (Прието).

Докл.: Новоагорска околия. Споредъ протокола, който е редовенъ, избрано бюро въ 8 ч. въ присѣдствието на повече отъ 50 д. избиратели; траялъ изборътъ до 5 ч. вечеръ. Резултатътъ е: Д-ръ Стояновичъ получилъ 1269 гл., Г. П. Теневъ 1268, Повчо Теневъ 1271. Книжата и протокола сж споредъ закона. Има заявления отъ селата Юзлемишъ, Инджекой, Кортенъ и Мисирли. Селенитъ заявяватъ, че когато идѣли на избора, на край града срѣщнали хора, които бѣгали отъ бюрото, тѣ се уплашили и се върнали, като скърбели, че нѣмалъ възможность да упражнятъ своитъ права. За туй искатъ да се кассира изборътъ. Въ полза на избора има двѣ заявления, едното отъ 26 села и другото отъ 8, съ печати, тѣ пакъ молятъ да се утвърди изборътъ като редовенъ. Комисията като взе предъ видъ заявлението на 4-тѣ села, сравни числото на тѣхнитъ гласове до колко сж: взе подъ внимание тѣхната промба, но предъ видъ, че избранитъ сж получили до 1270 гл., а другитъ кандидати нѣмалъ такова голѣмо число, ако даже ония заявители и да гласоподавали, пакъ не би могли да намѣнятъ резултата на избора; предъ видъ още на това, че има други заявления за утвърждение на избора, че още книгата и протоколитъ сж редовни, — по всички тия съображения комисията моли да се утвърди изборътъ.

Н. Шивачовъ: Наистина, че добръ ще бжде Нар. Събрание да може да угоди на всички, които правятъ заявления . . . . . (Гласове: По-високо). Но при най-голѣмо съжаление, което мога да имамъ, трѣба да го призная, че самитъ тия избиратели, които иматъ нравственитъ и физически сили, даже ако сж неразбирали значението на избора, незная, като отишли до края на града, защо неотишли и да гласоподаватъ, а се върнали, и сега правятъ заявления. Всѣко заявление отъ избиратели, които не сж присѣдствували на изборитъ, нѣма важность. Съ махзари ако се върши работа, то единъ ако намѣри 1000 подписа, другъ може да намѣри 10.000. Азъ казвамъ, че може заявлението на тия избиратели да е твърдѣ справедливо, но тѣ за други пжтъ, когато се прави изборъ, ще знаятъ практиката и ще се съобразятъ съ нея. Ако пакъ нещата, нека чакатъ. Затова, всички тия заявления, па и по практиката на Нар. Събрание, като подадени внѣ отъ бюрото, нѣматъ значение.

Герчо Ранчовъ: Отказвамъ се, понеже г-нъ Шивачовъ иска за сжщото.

Д-ръ Стояновичъ: Отказвамъ се.

Халачевъ: Струва ми се, първи пжтъ ще бжде, дѣто г-нъ Шивачовъ иде да защити, може би, правъ до нѣйдѣ въпросъ. Но и това си има задната цѣль за сѣтиѣ. Така щото, нѣма да се съглася, че заявления дадени отъ послѣ, не трѣбало да се взематъ въ внимание. Такова нѣщо, може би, да тѣжи на неговия гърбъ, затова иска да се създаде единъ прецедентъ, та ако има такива заявления и противъ неговия изборъ, да не се взематъ въ внимание. Затова, да признаемъ законни заявленията за констестация

на избора и да глѣдаме да се съобразимъ съ тѣхъ. Ако тѣ дѣйствително се окажатъ сериозни, могатъ да се уважатъ. Но да създадемъ такъвъ прецедентъ, както иска г-нъ Шивачовъ, не може, че той ако иска туй, иска го като резерва за неговия изборъ.

Тилбеговъ: Г-да представители! Бѣхъ честитъ да изслушамъ мнѣнието на специалната комисия по изборитъ. И вѣрвамъ, всѣки отъ насъ, който внимателно е слушалъ, е убѣденъ, че тя е дала твърдѣ справедливо заключение. Имало заявления такива и такива, послѣ имало други заявления за въ полза на избора. Ще бжде излишно да отваряме дългъ и широкъ въпросъ по тоя изборъ, толкова повече, че заявлението противъ избора нѣма важность, понеже имаше указъ, че се свикватъ избирателитъ и както другитъ сж могли да отидатъ, така и Куртовскитъ избиратели сж могли да отидатъ да гласоподаватъ; защото нѣма кой да имъ пречи. Отъ специалната комисия излиза, че има контра предложение, че имало събрани хора, които подбутнали простото население безъ нужда да прави заявления. Азъ моля да се съгласимъ съ комисията да се утвърди изборътъ, а заявленията и на двѣтѣ страни да се оставятъ безъ послѣдствие.

Н. Шивачовъ: (Гласове: Исчерпанъ е въпроса!) Имамъ думата и ще говоря . . . (Тропаніе. Предсѣд.: Съгласно чл. 14-й отъ Вжтр. Правилникъ, нѣма предложение за прекращение на дебатитъ, слѣдователно, може да се говори и г-нъ Шивачовъ има думата).

Едва ли имаше нужда да се претялкуватъ думитъ ми, че съмъ ималъ нѣкаква резерва. Ако г-нъ Халачевъ мисли, че моето присѣдствие е вредно, той може да прави щото иска. Ако искате напълно да удовлетворите желанието на тия заявители, то Събранието би трѣбало да назначи анкетна комисия да отиде на мѣстото, да повика всѣкого, който е подписалъ заявлението, за да се види да ли сж присѣдствували на изборитъ, и слѣдователно, да ли тѣ сж въ правото си да правятъ заявление. И комисията би трѣбало 10—15 дни да ходи, да харчи пари само по това желание на нѣкои избиратели. Но повече това ще бжде за уробъ на тия заявители, да знаятъ какъ е редътъ въ изборитъ и да се съобразяватъ съ обстоятелството, времето и мѣстото, дѣто ставатъ изборитъ. Слѣдователно, такова заявление за насъ нѣма никакво значение. Това е моето мнѣние и резервата, за което моля да се обезпокои г-нъ Халачевъ.

З. Градинаровъ: Отказвамъ се.

Предсѣд.: Понеже никой вече неиска думата да говори по тоя изборъ, ще дамъ на гласуваніе мнѣнието, изказано отъ комисията. При разглѣжданіето на тоя изборъ, комисията е намѣрила заявление отъ нѣкои села, но споредъ нея и да се притури числото на заявителитъ, пакъ не може да се достигне числото на резултата, слѣдователно, тя намира изборътъ правиленъ и законенъ. Които отъ г-да представителитъ приематъ мнѣнието на комисията за да се утвърди тоя изборъ, да си дигнатъ ржката. (Прието).

Докл. Стоковъ: Чирпанска околия. Избора станалъ на 27-й Септемврий, бюрото избрано въ 8 ч. въ присѣдствието на повече отъ 50 души, протокола подписанъ отъ члена надзирателя и отъ помощника кмета. Протокола и дневника сж съгласно събирателния законъ. Никакво извънредно обстоятелство въ дневника не се помѣнува. Само, че предсѣдателя на градската комисия не подписалъ дневника, а неговия помощникъ. Избрани сж: Д-ръ Ма-

хайловъ 2246 гласа, П. Гарвановъ 2246, Ив. Милевъ 2245 и П. Бъчваровъ 2249, които сж и прогласени отъ постоянната комисия. Противно заявление има отъ 550 души, заявяватъ, че утревъта били събрани нѣколко души да съставятъ бюро, но една тълпа отъ 150 души ги распърсвала и избрала бюро и произвела изборътъ въ Куршумъ Ханъ. Че още избранитѣ били лица подъ слѣдствие, за дѣто водили тълпата; че още изборътъ билъ незаконенъ, бюрото незаконно и немогли да упражнятъ своето право. Комисията преглѣда всички тия заявления; но предъ видъ, че бюрото се съставило законно, протоколътъ подписанъ отъ 150 души; при съставянieto на бюрото, че е имало насилие, нѣма заблѣжено отъ члена надзирателя; въ дневника сжщо тѣй не се спомѣнува за протестъ и незаконность; понеже постановленіе като протестация да се даджтъ подъ сждъ нѣкои избрани, трѣба да се отблѣсне, че безъ никакво сждебно рѣшение не може да се осжда човѣкъ, не се знае тѣхната виновность; послѣ макаръ да е истина, че 550 д. не сж упражнили правото си, пакъ вишегласието е било 2246, а противнитѣ имали по 8 и по 3 гл., тѣй щото ония 550 д. и да сж гласували, не би могли да измѣнятъ резултата; предъ видъ още, че свидѣтелството за възрастта на Гарванова, дадено отъ кметството, не може да бжде право, понеже Гарвановъ има метрическо свидѣтелство, отъ което се види, че той има 31 год. Предъ видъ на всичко това, комисията заключи, че изборътъ въ Чирпанската околия е станалъ споредъ предписанията на закона и може да се утвърди изборътъ на избранитѣ Д-ръ Михаловъ, Милевъ и Бъчваровъ, а относително Гарванова, ако докаже право, че има отъ 30 години повече, да се приеме сжщо за избранъ.

Н. Шивачовъ: Струва ми се, че върху тоя изборъ може да се каже това, което се каза и за първитѣ. Несъмъ на мнѣние, че тия 550 гл. щѣли сж могли да повлияятъ на резултата на избора. Нѣма нужда да се говори да ли българскитѣ избиратели могатъ да се събиратъ много и има ли значение тѣхното събиране. Веднажъ изборътъ станалъ законенъ споредъ книгата, нѣма мотиви за касираніето му. Ако тия лица, намѣсто да сж подписвали махзари, да сж отишли на мѣстото на избора и могли сж да преодолятъ 150-тѣхъ душъ. Нека знаятъ какви срѣдства сж необходими за да упражнятъ своитѣ права. Относително годинитѣ, самий г-нъ Докладчикъ каза, че споредъ едно свидѣтелство, г-нъ Гарвановъ билъ на 24 год. Последнето е единъ документъ, който удостоверява възрастта. И повече да се говори върху това, не е нужно. Що се касае до заявлението на градския съвѣтъ, не е голѣма философия да се разбере цѣльта му: всѣки такъвъ ако нѣма по угодата си извѣстно лице, всѣкога го протестира. На мнѣние съмъ, че тоя изборъ е законенъ и избранитѣ да се припознаятъ съ качествата нуждни отъ закона.

З. Градинаровъ: Г-да представителя! Чухте отъ г-на Докладчика докладътъ на провѣрочната комисия по Чирпанския изборъ. Чухте сжщо и мнѣнието на комисията по тоя изборъ. И азъ като членъ отъ комисията ставамъ да кажа нѣщо въ допълнение на исказаното отъ г-на Докладчика. Обръщамъ вашето внимание върху това, че въ протестацията противъ избора, подписана отъ 550 души, се казва, че една тълпа отъ 150 души дошла и разгонила 250 д. избиратели и ги лишила отъ правото на гласоподаване. Обръщамъ вниманието ви върху тая толкова справедлива контестация. Сеияватъ се още, че изборътъ не билъ

правиленъ и законенъ, че началникътъ билъ назначилъ едно мѣсто за избора, но градский съвѣтъ назначилъ друго мѣсто. И това го взематъ за сериозенъ мотивъ, било нарушение на избирателния законъ. Градската комисия при това, незвѣстно отъ какво заинтересувана, кой я накаралъ, да ли отъ справедливи чувства и желанія, или за запазване закона, издала е свидѣтелство, че избрании Гарвановъ нѣмалъ нуждната възраст. Трѣба да ржкопльщимъ на такава справедлива и безпристрастна комисия, безъ да я кани нѣкой, да прави таково заявление! Съ това нѣщо контестаторитѣ искатъ отъ една страна да се касира изборътъ на тия представители, отъ друга страна — както има една пословица: «бързий разбойникъ накарва въ безпорядкъ самий стопанинъ». Съ това искатъ да докажатъ, че изборитѣ били насилени, терроризирани, отъ една тълпа отъ 150 души; завели дѣлото подъ сждъ, че избранитѣ били виновни, че буйствували. И сжщото туй заявяватъ и тукъ, за да може Събранието да касира тия представители. Предъ видъ, че избранитѣ лица сж произвели изборътъ тамъ именно, дѣто било опредѣлено отъ общинското управление, протоколътъ подписанъ за избирание бюрото отъ повече отъ 50 д., отъ члена-надзирателя, отъ градския членъ; протоколътъ по резултатътъ на избора, сжщо подписанъ; по врѣме на избора нѣмало никакво заявление, само когато се прогласилъ резултатътъ, се явили нѣкои недоволни — види се цѣльта имъ е била да чакатъ, да видятъ какъвъ ще бжде резултатътъ — и заявяватъ противъ избора и казватъ, че Гарвановъ е 24 год.; пакъ той представлява патриотическата дружина, което е най-важното; предъ видъ че не може да се върва на свидѣтелството на общинското управление за годинитѣ на едно лице, а възрастта може да свидѣтелствува само метрическото свидѣтелство, защото общинскитѣ управления само едва слѣдъ 25 год. ще могатъ да издаватъ такива свидѣтелства върни, а сега само поповетѣ сж въ положение това да правятъ, таково метрическо свидѣтелство г-нъ Гарвановъ има; предъ видъ най-послѣ, че нѣма никакви нарушения на закона, трѣба Чирпанский изборъ да се признае за правиленъ и законенъ. (Гласове: Ичерпано е!)

Ив. Антоновъ: Г-да представители! Контестацията за тоя изборъ за мене съставлява особена важность, понеже заблѣзвамъ въ г-на Докладчика особена ревность да скрива съдържанието на книгата и дава изложение, че изборътъ станалъ редовенъ. Като бѣхъ и членъ въ комисията за провѣрнитѣ, заблѣжихъ въ контестацията и други нѣща, затова да се прочете тя, за да можемъ всички да си направимъ правилно заключение по нея.

Докл.: Азъ мисля, избраната комисия отъ Нар. Събрание трѣба горѣ-долу да се ползува съ довѣрието на Нар. Събрание. Азъ не се интересувамъ толкова въ тоя изборъ, както г-нъ Антоновъ, че бѣше единъ отъ кандидатитѣ, но какво да му права. Ако впрочемъ Събранието обича да прочетъ всичкитѣ книги . . . . . (Гласове: Нѣма нужда!) Споредъ г-нъ Антонова, като немогълъ тамъ да сполучи, азъ съмъ ималъ нѣкаква ревность, незная до колко има право това да казва.

Г. Ранчовъ: Преди да се докосна до частния въпросъ, да ли г-нъ Гарвановъ е върастенъ или не, ще говоря за друго. Замълча се по обстоятелството, че означеното мѣсто за избора било напредъ отъ общинското управление, тамъ се събралъ народа, пакъ на друго мѣсто станалъ избора. Когато да станалъ избора, дождатъ 150 д. сопаджии, на сила взели кмета и надзирателя

и ги отведи въ нѣкой ханъ, значи отъ самото начало е станало насиле. И не 150 д., но 15 д. сопаджи могатъ да пропѣдятъ 1000 души. Това се констатира отъ самото постановление, дѣто показва, че самий кметъ е хванатъ насила, както и надзирателя. Понеже на означеното мѣсто нестанахъ избора, а въ нѣкой ханъ, и мирното население било лишено отъ възможността да си упражни правата, само това е достатъчно понятно да увѣри всѣки едного, че изборътъ отъ начало и до край е незаконенъ. Послѣ това има заявление, че кмета и надзирателя насила били принудени да подписватъ протокола за законността на бюрото и послѣ, че избора станалъ законенъ. Предъ видъ на такива документи, предлагамъ на Събранието да назначи една анкетна коммисия да провѣри да ли е дѣйствително всичко заявено или не, за да се произнесемъ да ли трѣба да се касира изборътъ или не.

Касателно до г-на Гарванова ще кажа толкова, че не е достатъчно свидѣтелството отъ общинското управление, то не се вѣрва, защото има хора записани въ списъцитѣ на 20 год., а тѣ сж на 40 г.

Гарвановъ: Г-да, въпросътъ за Чирпанския изборъ стана много шуменъ, и азъ като представителъ, избранъ отъ населението, има да разясня слѣдующето. Предсѣдателятъ на общинската коммисия, или по-добрѣ да кажа кмета, е силно заинтересуванъ въ избора, понеже неговия зеть, почитаемия Пловдивски представителъ, г. Пв. Антоновъ, е билъ тамъ кандидатъ и се интересуваше кмета да избере зетя си. Кметътъ присѣтствува на избора на бюрото, подписа протокола, подписа и дневника, че съмъ на 31 год. Отъ послѣ сѣщия тоя кметъ при събиранieto на контестаторитѣ заявява друго. Издава свидѣтелство, че съмъ 24 год. Азъ притѣжавамъ метрическо свидѣтелство отъ свѣщенника на енорията, подпечатано отъ архиерейския намѣстникъ въ Чирпанъ, тоя документъ е по-важенъ, нежели едно свидѣтелство на едно учреждение, което въ 24 часа може да подпише 20 противоположни нѣща. При туй, при избора кмета неиздаде никакво обявление за мѣстото, дѣто да стане изборътъ. Увѣрявамъ ви въ това. И двѣ анкети да се пратятъ, все това ще кажатъ. Утренята въ 5 часа се събрали нѣколко души да съставятъ бюро, а единъ часъ послѣ дойде множеството, видѣ се, че не е солидарно съ първитѣ; дойде кмета съ околийския началникъ и отидоха съ множеството на мѣстото, дѣто всѣка година ставатъ изборитѣ, състави се бюро при тѣхното присѣтствие, подписаха, както и надзирателя протоколътъ за бюрото, както и за вървежа на избора, че избора е редовенъ, тѣй сжщо и дневника, че още ние сме избрани съ болшинство. Повече да говоря, нѣма нужда, само искамъ да кажа, че по тоя въпросъ това, което казахъ, е за разяснение.

Шивачовъ: Базахъ и по-отрано, че Нар. Събрание е вече приело извѣстенъ актъ, по който трѣба да се върви при провѣряване на изборитѣ. Било за Чирпанската околия или друга, се е едно. Тукъ е работата, че тия, които сж искали да упражнятъ своето избирателно право, могли сж да отидѣтъ къдѣто щѣтъ да си упражнятъ това право. Ако нѣкой сж направили тайно, а другитѣ нѣмали възможность да си упражнятъ своето право, това не е наша работа. Работата е, че къдѣто и да стане изборъ, тоя, който има вишегласие, той е избранъ за представителъ. Ако има препятствия, то има и на едно и на друго мѣсто. Относително за гласовѣтѣ, нѣма нужда да се говори. Ние знаемъ до колко нашитѣ хора отиватъ на избори, какъ ставатъ избори, и едва ли е нужно да се говори кои представляватъ бѣгарския народъ и кои не.

Тия работи фактически се глѣдатъ друго-яче, а официално се глѣда кой има болшинство. Има 5 или 25, щомъ има повече гласове, той е избранъ. Небили тамъ Чирпанци или кой да е, трѣба да си отварятъ очитѣ. Ако сега незнаяли или сж пропуснали нѣщо, то за напредъ тѣ ще се научатъ да упражняватъ своето право.

Колкото за годинитѣ на г-на Гарванова, както забѣлѣжи другъ единъ, прието е у насъ общо правило, че всѣко свидѣтелство, издадено отъ свѣщенника и потвърдено отъ архиерейския началникъ, може да се приеме за вѣрно. Като има такава нѣщо, азъ мисля, че избора трѣба да се приеме за правиленъ и законенъ.

Докладчикъ: Относително това, което каза г-нъ Шивачовъ за нѣщо тайно, той, мисля по практика го знае. Азъ му благодаря за това, во нека остане за негова смѣтка, защото всѣки неприема такива работи. Може да сж станали такива нѣща, но тѣ трѣба да сж били въ Троянъ. Това остава за смѣтка на г-на Шивачова.

Градинаровъ: Азъ, г-да, ще бѣджъ твърдѣ кратъкъ и нѣма да отѣгчавамъ Нар. Събрание съ многоглаголания. Ще отговоря на г-на Ранчова, който иска да похарчи хазната като се проводи анкета, само за това, че изборитѣ не сж се произвели на пазаря, а на Панаиръ Ханъ, и като се констатирало, че не било тѣй, а инакъ, то изборитѣ небили правилни. Азъ моля г-на Шумненския депутатъ да каже: кой членъ отъ избирателния законъ казва къдѣ да ставатъ изборитѣ. Трѣба да се говори нѣщо на основание на закона. Още, казва г-нъ Ранчовъ, че небили 2500 души, а 800 души и че 10 души сопаджи изгонили 1000 души. Азъ пакъ ще кажа на г-на Ранчова, че когато иска, никой не може да го върне да си упражни своето право. Колкото за г-на Шивачова, върху неговия говоръ, ще кажа само това, че въ 1881 година, подъ силата на байонетитѣ, 22 души избиратели сж избирали представители. Вѣрвамъ, че правителството . . . . (Нечуе се). Заради това, като мисля, че г-да представителитѣ сж освѣтлени върху въпроса, моля да се прекратятъ разискванията и да се приематъ горѣказаннитѣ избори за правилни и законни.

Предсѣд.: Има предложение за прекращение на дебатитѣ. Който приема това предложение, да си дигне рѣката. (Вишегласие). Значи, дебатитѣ се прекращаватъ.

Коммисията по Чирпанскитѣ избори е изказала мнѣние, щото, тѣй като нѣма заявление противъ тоя изборъ, да се приеме за правиленъ и законенъ, а само да се изиска едно метрическо свидѣтелство отъ г-на . . . . . (Гласове: Има го). Като е тѣй, ще положи на гласуване изборитѣ на Чирпанската околия. Който приема тоя изборъ, че е правиленъ и законенъ и че избранитѣ лица за представители г-да Д-ръ Михайловъ, Пв. Миневъ и Бѣчеваровъ сж законни представители, да си дигне рѣката. (Вишегласие). Значи, че избора на казанитѣ лица е законенъ и правиленъ. Остава втория въпросъ за Пв. Гарвановъ. (Гласове: Той представя изискуемото се отъ закона метрическо свидѣтелство, че има повече отъ 30 год., и че може да бѣде избранъ за депутатъ). Който приема избора на г-на Гарванова за правиленъ и законенъ, да си дигне рѣката. (Вишегласие). Значи, приема се за правиленъ и законенъ тоя изборъ.

Докл.: Не сж готови другитѣ доклади, г-да.

Предсѣд.: Г-да! Остава сега избирание коммисия за изработване правилникъ за вѣтрѣшния редъ на настоящето обикновено Нар. Събрание. Който отъ г-да представителитѣ жѣлае да говори по тоя въпросъ, има думата.

Каракашевъ: Понеже твърдѣ много се говори и много сж отегчени г-да представителитѣ, то моля да се даде 10 мин. отидхъ.

Предсѣд.: Давамъ на 10 минути отпускъ.

(Послѣ распускъ).

Предсѣд.: Засѣданието се продължава. Отъ въпроситѣ положени на дневенъ редъ, остава избирание комисия за изработване правилникъ за вътрѣшния редъ на Събранието. Който иска да говори, има думата.

Д. Коцовъ: Предлагамъ тая комисия да се състои отъ 8 д.

Д. Петковъ: Мисля, г-да, че нѣма нужда отъ 8 души, а отъ 5 души, тъй като тая комисия нѣма да изработва новъ правилникъ. Има правилникъ отъ миналото Обикновенно Нар. Събрание и може комисията да се води по него.

Д. Коцовъ: Тогава оттеглямъ предложението си.

Предсѣд.: Понеже г-нъ Коцовъ оттегля предложението си, то остава предложението на г-на Петкова, да се състои отъ 5 души. Кой да предлага лицата? (Гласове: Бюрото). Който приема да ги предлага бюрото, да си дигне ржката. (Вишегласие). Значи, бюрото ще предлага.

За членове въ тая комисия бюрото предлага г-да: Д-ръ Золотовичъ. (Приема се). Иванъ Халачевъ. (Приема се). Славко Тжчилещовъ. (Приема се). Захарий Градинаровъ. (Приема се). Ъбойбашиевъ. (Приема се).

И тъй, г-да, въпроситѣ положени на дневенъ редъ, се исчерпаха. За идущето засѣдание, който отъ представителитѣ иска да предложи нѣщо за дневенъ редъ, има думата.

Г. Ранчовъ: На дневенъ редъ да се положи доклада на нашата секция по провѣрката на изборитѣ, която ще докладва за Софийския, Разградския, Видинския и пр. окржзи.

Предсѣд.: Тоя въпросъ е на дневенъ редъ и колкото изработи комисията, толкова ще докладва.

Градинаровъ: Предлагамъ да има утрѣ засѣдание споредъ рѣшението на Събранието, и въ това засѣдание да бжде доклада на изборитѣ, второ, подписване на отговора на тронното слово и избирание депутация за поднасяние отговора на тонното слово на Господаря.

Д. Петковъ: Азъ предлагамъ, щото първото нѣщо да е подписване отговора на тронното слово.

Ъбойбашиевъ: Азъ бихъ мислилъ да се тури на дневенъ редъ случая, който имахме днесъ съ едного отъ депутатитѣ, а

именно съ г-на Д-ра Цачева, както може да има и други, които не сж подчиняватъ на законитѣ, какъ трѣба да се постъпи съ такива лица, които неискатъ да дадѣтъ кѣтва споредъ основния законъ — Конституцията.

Шивачовъ: Ми се струва, гдѣто ще се подигатъ въпроси, които нѣматъ сжщественна важность, моля поч. бюро, за да нѣма расправи, да пише на мѣстния архиерей да проводи единъ свѣщенникъ . . . (Гласове: Долу! Тропане). Ми се струва, че това нито е противъ . . . (Предсѣд.: Моля, това е рѣшено). Въпроса за кѣтвата на г-на Цачева, не е рѣшенъ. Моля, имайте търпение да кажа двѣ думи.

Предсѣд.: Тоя въпросъ се положи на дневенъ редъ, т. е. какъ трѣба да се постъпи съ тия представители, които неискатъ да положатъ кѣтва, както всички други сж положили.

Шивачовъ: Искамъ думата да кажа само двѣ-три думи. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса!)

Имамъ да направя едно предложение. Моля поч. правителство да ходатайствува . . .

Предсѣд.: Съобразете се съ правилника и ако правите предложение, направете го писмено, дайте го на бюрото и ще се тури на дневенъ редъ.

Д. Петковъ: Искамъ да забѣлѣжа на г-на Шивачова, че не е маловаженъ въпроса за кѣтвата, защото това стои въ Конституцията. Ако дойде г-нъ Цачевъ да каже, че е атеистъ, то тогава ние ще трѣба да рѣшимъ: да ли да го държимъ въ камарата или не. Ако е депутатъ, трѣба да даде кѣтва, както сж дали и другитѣ депутати.

Мирасчиевъ: За утрѣ се опредѣля да има засѣдание, но понеже ще е извъредно, не се опредѣли часа кога ще бжде.

Предсѣд.: Това е предвидено въ Вжтр. Правилникъ.

Свѣщ. . . . .: Незная какво иска г-нъ Д-ръ Цачевъ и кой иска да го кълне. Колкото за въпроса за свѣщенникитѣ, то не се касае нищо кой да извършва обрядитѣ за кръщение, водосвѣтъ или други . . .

Предсѣд.: Моля ви, това е на дневенъ редъ за утрѣ.

Има ли нѣкой да предложи още нѣщо за утрѣшния дневенъ редъ? (Гласове: Нѣма).

Засѣданието се закрива.

(Закрито въ 5 часа слѣдъ пладнѣ).

Предсѣдателъ: Д. Тончевъ.

Секретари: { Зах. Градинаровъ.
Ив. Златаревъ.
Д-ръ Стефановъ.
Геор. Пѣневъ.
Антонъ Байчовъ.
Ив. Халачовъ.

Подпредсѣдатели: { З. Стояновъ.
П. Славковъ.

Секретари: { Иор. Симеоновъ.
Д-ръ Сарж-Ивановъ.
Христо Лѣмарски.
Ат. Гр. Каракашевъ.
Дим. Петковъ.
Д-ръ Стояновичъ.

Стенографъ: Л. А. Сарафовъ.